

BUSINESS Info Newsletter

MAJ 2018 // BROJ 62

U ovom broju, između ostalog, čitajte:

- **Održana III redovna sjednica Izvršnog odbora UPFBiH**
- **UPFBiH traži obavezno uključivanje poslodavaca u donošenje propisa u FBiH**
- **Održana Skupština grupacije poslodavaca za djelatnost metalne industrije UPFBiH**
- **Radionica "Biznis u savremenim uslovima poslovanja: važnost poslovne integracije, inovacije i komunikacije"**
- **Predsjedavajuća Doma naroda PFBiH s čelnicima UPFBiH**
- **Pokrenuti pregovori za zaključivanje Kolektivnog ugovora za djelatnost finansija za teritoriju FBiH**
- **Uvesti taksu na izvoz trupaca i drugu drvene građe**
- **UIO upućena Inicijativa za izmjenu Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u**

Održana III redovna sjednica Izvršnog odbora UPFBiH

U četvrtak 03.
maja 2018.
godine u
prostorijama
Udruženja
poslodavaca
FBiH održana je
III redovna
sjednica Izvršnog
odbora. Nakon
usvajavanja
Zapisnika sa

prethodne sjednice, članovi Izvršnog odbora razmatrali su inicijative i amandmane Udruženja.

Razmatranje Prednacrta zakona o Izmjenama i dopuna Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba

Amandmani Udruženja poslodavaca FBiH na Prednacrta zakona o Izmjenama i dopuna Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba su jednoglasno usvojeni.

Glavna primjedba u formi amandmana je da UPFBiH zahtjeva da Zakon omogući učešće socijalnih partnera u Upravnom odboru Federalnog zavoda za zapošljavanje. Udruženje poslodavaca ističe da je krajnje vrijeme da se pitanje delegiranja predstavnika poslodavaca i sindikata u organe vanbudžetskih institucija zakonoski reguliše i u Federaciji BiH, kako Federacija BiH ne bi bila jedina u okruženju, a i šire, koja takvo jedno važno pitanje još uvijek

nije regulisala.

Usvajanjem predloženih izmjena naše zakonodavstvo bi se usaglasilo sa odredbama Konvencije ILO broj 102, koju je naša država ratifikovala. Konvencija je time postala sastavni dio našeg pravnog sistema i ima jaču pravnu snagu od nacionalnog zakonodavstva.

Također, primjedbe UPFBIH se odnose na nametanje obaveze poslodavcu da Službi za zapošljavanje dostavi pisanu obavijest o radnicima za čijim radom je prestala potreba, a koja je u suprotnosti sa Zakonom o radu, direktivama Europske unije i Europskom socijalnom poveljom.

Dalje, predloženo uvođenje obaveze poslodavcu da dostavlja Službi za zapošljavanje potrebu za radnicima, nije u skladu sa europskim direktivama i uredbama iz oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, Europskom socijalnom poveljom i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, te zahtjevamo da se ta obaveza briše iz Zakona.

Na kraju ali ne manje bitno, potrebno je urediti pravo na zdravstveno osiguranje nezaposlenim osobama. Postojeće zakonsko rješenje prema kojem pravo na obavezno zdravstveno osiguranje imaju nezaposlene osobe koje se prijave na Zavod za zapošljavanje u zakonski propisanim rokovima dovodi do raznih zloupotreba. Većina osoba na Zavodu za zapošljavanje je samo kako bi ostvarili pravo na zdravstveno osiguranje. Udruženje poslodavaca FBiH predlaže da po uzoru na rješenja susjednih zemalja i zemalja Europske unije obavezu plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje preuzme Zavod za zdravstveno osiguranje, ili da Služba za zapošljavanje plaća doprinose za obavezno zdravstveno osiguranje za vrijeme ostvarivanja prava na novčanu naknadu.

Služba za zapošljavanje treba da bude posrednik između poslodavca i osobe koja aktivno traži posao, a ne ustanova u koju će se nezaposleni prijavljivati kako bi ostvarili pravo na zdravstveno osiguranje, pri čemu uopće nemaju namjeru da se zaposle.

Omogućiti Udruženju poslodavaca FBiH da daje mišljenje o svakom propisu koji je u proceduri, a koji je od značaja za poslovni ambijent

Udruženje poslodavaca FBiH je jednoglasno donijelo Odluku za pokretanje Inicijative za izmjene podzakonskih akata kojim će se omogućiti Udruženju poslodavaca FBiH da daje mišljenje o svakom propisu koji je u proceduri, a koji je od značaja za poslovni ambijent.

U tom smislu UPFBiH će pripremiti i nadležnim institucijama uputiti Inicijative za izmjene:

1. Poslovnika o radu Zastupničkog doma Parlamenta FBiH;
2. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta FBiH;
3. Poslovnika o radu Vlade FBiH
4. Uredba o procjeni utjecaja propisa;
5. Pravila i postupci za izradu zakona i drugih propisa FBiH.

Inicijativa za izmjenu Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u

Na sjednici Izvršnog odbora usvojena je odluka o pokretanju Inicijative za izmjenu Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u. Navedenim izmjenama predlaže se da se u Pravilnik o primjeni Zakona o PDV-u unese odredba kojom će se jasno definisati obaveza plaćanja PDV-a stranim prevoznicima. Također, predlaženo je da se definiše da se porezna osnovica za obračun PDV-a za prevoz na teritoriji BiH i za domaće i strane prevoznike obračunava na isti način. S tim u vezi, predlaženo je da se porezna osnovica za obračun PDV-a za izvršene međunarodne prevoze putnika na teritoriji BiH obračunava kao i u svim državama u regionu i Europi. Na taj način i domaći i strani prevoznici će imati jednak tretman i biti konkurentni na tržištu. Također, predlaženo je da se u Bosni i Hercegovini za obračun PDV-a za izvršene međunarodne prevozne putnika na teritoriji BiH za bh. prevoznike primjenjuju ista pravila kao u zemljama regiona i zemljama Europske unije.

U izmjenama i dopunama su sadržane i odredbe za izmjenu člana 94. i člana 95. Pravilnika koje je Udruženje već nekoliko puta iniciralo a koje se odnose na povrat

PDV-a. Navedene izmjene su uslov za uspostavljanje principa uzajamnosti povrata PDV-a, odnosno za zaključivanje bilateralnih sporazuma sa zemljama EU. Izmjenom člana 94. Pravilnika omogućio bi se povrat PDV-a bh. kompanijama iz Hrvatske, Slovenije, Švajcarske, Italije, Mađarske, Češke i dr. Također, povrat inostranog PDV-a za bh. kompanije bi donio benefit od 100 miliona KM na godišnjem nivou. Benefit bi uživale sve privredne grane, a najveći benefit bi imale bh. kompanije iz oblasti izvoza, međunarodnog transporta i telekomunikacija. Povrat PDV-a bi povećao konkurentnost privrede BiH, a to bi se na posredan način efektualo na povećanje budžetskih prihoda BiH.

Gransko pregovaranje za djelatnost finansija, metalne industrije, tekstilne kožarko-prerađivačke i gumarske industrije te industrije hemije i nemetala

Izvršni odbor je zaključio da će i u narednom periodu intenzivno raditi na potpisivanju granskih kolektivnih ugovora uključujući i kolektivne ugovore za koje ne postoji reprezentativni sindikati.

Posebno valja napomenuti da je Izvršni odbor, vezano za KU za djelatnost proizvodnje i prerade metala imajući u vidu trenutnu situaciju gdje postoje suprotstavljena mišljenja pregovaračkog tima i većine članova UPFBiH iz oblasti metalne industrije, donio Odluku kojom

se predlaže da se organizuje Skupština Grupacije poslodavaca za djelatnost metalne industrije koja će se izjasniti o daljem nastavku pregovora.

Knjiga grafičkih standarda UPFBiH

Izvršni odbor je jednoglasno donio Odluku o usvajanju Knjige grafičkih standarda Udruženja poslodavaca FBiH, s ciljem poboljšanja vizeulnog identiteta i stvaranja u javnosti harmoničke slike o Udruženja.

Vizuelni identitet označava kompletno grafičko rješenje identiteta kompanije/institucije s ciljem da se stvori pozitivna slika u javnosti, poboljša komunikacija i razumijevanje same organizacije i njene ciljane javosti. Osnovna karakteristika korporativnog identiteta je jedan stil koji se prepoznaje u svakom njegovom elementu.

Knjiga grafičkih standarda sadrži skup standardiziranih smjernica koje je potrebno poštovati pri upotrebi primarnih i sekundarnih grafičkih, vizualnih i drugih elemenata neke organizacije. Smisao ovih smjernica je osiguranje dosljednog izgleda u javnosti, čime se učvršćuje imidž organizacije ili branda.

Ugovori o saradnji sa Oslobođenje servisi d.o.o. Sarajevo i DL TRGOVINA d.o.o Mostar

Izvršni Odbor je jednoglasno donio Odluku o potpisivanju Memoranduma o saradnji UPFBiH i Oslobođenje servisi d.o.o. Sarajevo te Ugovora o poslovnoj saradnji sa DL TRGOVINA d.o.o Mostar.

Memorandumom je predviđena saradnja u okviru projekta Finance and Business Summit, koji će biti održan u Sarajevu 15. maja 2018. godine, a nevedenim ugovorom sa DL Trgovina omogućuje se besplatna reklama u Dnevnom listu, a kroz projekat „Moj proizvod“.

Udruženje poslodavaca FBiH uputilo premijeru Vlade FBiH primjedbe u formi amandmana na Uredbu o procjeni uticaja propisa

Udruženje poslodavaca FBiH je sa ciljem unaprijeđenja procesa donošenja i procjene utjecaja propisa u Federaciji BiH, dostavilo premijeru Vlade FBiH primjedbe u formi amandmana na Uredbu o procjeni uticaja propisa.

Prilikom pripreme primjedbi u formi amandmana izvršena je sveobuhvatnu analizu zakonodavstava zemalja u okruženju, kao i međunarodnih standarda. Također, konsultovani su eminentni profesori i stručnjaci sa Pravnog i Ekonomskog fakulteta, te stručnjaci Međunarodne organizacije rada.

Uredbom o procjeni uticaja propisa uređuje se način i postupak provođenja procjene uticaja propisa po kojem postupaju federalni organi uprave u postupku izrade prednacrta, odnosno nacrta zakona i prijedloga uredbi koje predlaže odnosno donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, a upućenim primjedbama Udruženja poslodavaca FBiH, traži se, između ostalog i da se omogući Udruženju poslodavaca da daje mišljenje o svakom propisu koji je u proceduri, a koji je od značaja za poslovni ambijent.

Glavni zahtjev u primjedbama Udruženja poslodavaca FBiH jeste da se socijalni partneri direktrno uključe u procjenu utjecaja propisa, a sa ciljem poboljšanja ekonomskog stanja FBiH.

Primjedbe u formi amandmana na pomenutu Uredbu možete pročitati [OVDJE.](#)

Udruženje poslodavaca FBiH traži obavezno uključivanje poslodavaca u donošenje propisa u FBiH

Udruženje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine predložilo je izmjene i dopune poslovnika o radu Vlade FBiH, Zastupničkog i Doma naroda Parlamenta FBiH, Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa FBiH te Uredbe o procjeni uticaja propisa FBiH, s ciljem obaveznog uključivanja poslodavaca u procese donošenja zakonskih rješenja, naročito onih čije će donošenje imati uticaj na poslovanje u FBiH. Cilj prijedloga koji su dostavljeni Vladi i Parlamentu FBiH jeste da se predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti upoznaju sa mišljenjem i stavovima poslodavaca, ali i sindikata kao članova Ekonomsko socijalnog vijeća za teritoriju FBiH o zakonima i odlukama koje donose Vlada i Parlament FBiH.

"Jedino u Federaciji BiH, poslodavci nisu direktno uključeni u donošenje zakonskih propisa, koji najčešće direktno utiču na poslovanje kompanija. Uključivanje poslodavaca u proces donošenja zakonskih propisa je uobičajena praksa propisana međunarodnim konvencijama i sporazumima koja se odavno primjenjuje u zemljama Evropske unije, regionala pa i u susjednom entitetu. Naime, u Republici Srpskoj su predstavnici poslodavaca članovi pojedinih odbora Narodne skupštine RS i ravnopravno iznose stavove i mišljenja poslovne zajednice

o prijedlozima zakona”, kaže Mladen Pandurević, direktor UPFBiH.

Tako u prijedlogu izmjena i dopuna Poslovnika o radu Vlade FBiH, poslodavci traže da se prije usvajanja programa rada Vlade FBiH pribavi mišljenje reprezentativnih socijalnih partnera u Federaciji BiH. U prijedlozima izmjena i dopuna poslovnika o radu Zastupničkog i Doma naroda FBiH se traži da u radna tijela domova mogu biti imenovani predstavnici reprezentativnog udruženja poslodavaca i reprezentativnog sindikata za teritoriji FBiH, koji imaju pravo učešća u raspravi, bez prava odlučivanja. Također, poslodavci zahtjevaju da im se omogući prisustvo na sjednicama oba doma Parlamenta Federacije BiH kako bi poslanike u Predstavničkom domu i delegate u Domu naroda mogli upoznati sa stavovima zakona koji je na dnevnom redu a koji je od posebnog interesa za poslodavce.

U incijativi za izmjenu pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa FBiH, UPFBiH traži da obrazloženje propisa sadrži obavezno mišljenje ESV FBH, ukoliko se o propisu koji se donosi raspravljalno na ESV

FBiH. Također i ukoliko je propis od posebnog interesa za jednog ili oba socijalna partnera, obrazloženje obavezno sadrži mišljenje i primjedbe reprezentativnih socijalnih partnera za FBiH, koji su dati u postupku konsultacija.

Kada je u pitanju Uredba o procjeni uticaja propisa FBiH, poslodavci traže da sastavni dio procjene bude i mišljenje UPFBiH, odnosno, ESV FBiH.

UPFBiH uputilo je Vladi FBiH, premijeru FBiH Fadilu Novaliću, dopremijerima FBiH Jelki Miličević i Vesku Drljači, zahtjev za formiranje koordinacionog tijela za parafisklane namete u FBiH. U zahtjevu je istaknuto da veliki broj parafiskalnih nameta ima negativan utjecaj, jer je to jedno nevidljivo opterećenje koje znatno utječe na smanjenu konkurenčnost domaće privrede. „Shodno tome, smanjenjem i ukidanjem parafiskalnih nameta stvorili bi se povoljniji uvjeti za poslovanje bh. privrednika, a samim tim i za izgradnju povoljnijeg poslovnog ambijenta. Također, ubrzao bi se ekonomski rast i razvoj države, smanjila siva ekonomija, povećala zaposlenost i privukli strani investitori. Koordinaciono tijelo sastajalo bi se dva puta mjesечно. Sastankom bi predsjedavao predstavnik Federalnog ministarstva finansija, gdje bi na dnevnom redu mogla biti razmatrana najviše dva parafiskalna nameta”, pojasnio je Pandurević.

Prema njegovim riječima, koordinaciono tijelo bi razmatralo opravdanost ukidanja/smanjenja parafiskalnih nameta.

Udruženje poslodavaca FBiH je o svim ovim inicijativama upoznalo i tražilo podršku Delegacije EU u BiH, OHR-a, ambasada u BiH i USAID-a.

Održana Skupština grupacije poslodavaca za djelatnost metalne industrije UPFBiH

Skupština grupacije poslodavaca za djelatnost metalne industrije Udruženja poslodavaca FBiH održana je 17. maja 2018. godini. Skupštini je prisustvovalo oko 30 privrednika iz ove oblasti iz svih kantona Federacije BiH.

Budući da pregovori koji su vođeni između pregovaračkih timova sindikata i Udruženja poslodavaca za zaključivanje Kolektivnog ugovora nisu urodili plodom, jedina tačaka

dnevnog reda bio je Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika za proizvodnju i preradu metala. Prijedlog teksta Kolektivnog ugovora koji je razmatrala Skupština je prethodno bio predmet

konsultacija sa više od 150 članica UPFBiH iz djelatnosti metalne industrije.

Članovi Skupštine su jednoglasno usvojili konačan prijedlog teksta Kolektivnog ugovora koji će biti upućen Sindikatu metalaca FBiH sa zahtjevom za otvaranje pregovora.

Udruženje poslodavaca FBiH čvrsto je opredijeljeno za potpisivanje granskih kolektivnih ugovora kao izvora radnog prava koji osiguravaju dobru radnu atmosferu i socijalni mir.

Sastanak pregovaračkog tima za djelatnost hemije i nemetala

S ciljem utvrđivanja konačnog prijedloga teksta Kolektivnog ugovora, pregovarački tim za djelatnost hemije i nemetala pri Udruženju poslodavaca FBiH održao je sastanak 15. maja 2018. godine.

Na sastanku se razgovaralo o ključnim spornim pitanjima, te su zauzeti konačan stavovi po pitanjima koja će biti definisana ovim kolektivnim ugovorom, kao što je najniža

plaća, pravo na regres, povećanje naknade plaće i slično.

Pripremljen je konačan prijedlog Kolektivnog ugovora koji će, nakon usaglašavanja sa članicama

Udruženja iz ove oblasti, krajem maja, biti upućen Sindikatu hemije i nemetala. Očekuje se da će Sindikat u dobroj vjeri pristupiti pregovorima, te da će Kolektivni ugovor za djelatnost hemije i nemetala biti uskoro potpisani.

Udruženje poslodavaca FBiH ostaje opredjeljeno za kolektivno pregovaranje i osiguranje prava kako radnicima, tako i poslodavcima. Nastavljeni su pregovori i sa ostalim granskim sindikatima s ciljem potpisivanja kolektivnih ugovora za koje to još nije završeno.

Radionica "Biznis u savremenim uslovima poslovanja: važnost poslovne integracije, inovacije i komunikacije"

Praćenje svjetskih standarda u poslovanju i inovacije ključno je kako bi bh. kompanije uhvatile korak sa savremenim trendovima, istaknuto je na radionici "Biznis u savremenim uslovima poslovanja: važnost poslovne integracije, inovacije i komunikacije" koju je 30. maja 2018. godine u Sarajevu organiziralo Udruženje poslodavaca FBiH.

Snježana Šlabek iz kompanije Cambridge Innovative System Solutions rekla je da njihov

program "Culture4inovation" omogućava kompanijama da ojačaju svoju inovativnu kulturu i da se na tržištu pokažu kao inovativni i jaki igrači.

Pojasnila je da se program sastoji od modula koji u sebi sadrže niz alata i tehnika koje omogućavaju malim i velikim firmama da maksimalno iskoriste svoje ljudе i da budu inovativni.

Šlabek je dodala da

kompanije u regionu poprilično zaostaju za svjetskim trendovima, te da živimo u vremenu tzv. disruptivnih inovacija kada svakodnevno izlaze novi poslovni modeli - kao što su Uber ili Airbnb, koji mogu urušiti postojeće.

Potcrtala je da zbog toga tradicionalne organizacije moraju naći način da uhvate korak s vremenom u kojem se nalaze.

Direktor firme NetConsulting Bojan Bajić naveo je da bh. poslovnu zajednicu treba upoznati o standardu poslovnog inegriteta koji je na zapadu postao obavezan i nepoštovanje tih transparentnih procedura poslovanja donosi sankcije kompanijama.

Naglasio je da su u BiH i regionu međunarodne finansijske institucije u nekoliko navrata izrekle sankcije lokalnim kompanijama zbog netransparentnih praksi na tržištu.

Bajić je kazao da takve prakse u BiH možda nisu ni kažnjive ali su kažnjive na zapadu i zbog toga je potreban veći oprez kod kompanija koje imaju ambiciju međunarodnog uvezivanja.

Predsjedavajuća Doma naroda PFBiH Lidija Bradara s čelnicima Udruženja poslodavaca FBiH: Otvorena rasprava o inicijativi Udruženja za izmjenu Poslovnika o radu Doma naroda

Lidija Bradara, predsjedavajuća Doma naroda Parlamenta Federacije BiH razgovarala je 30. maja 2018. godine s čelnicima Udruženja poslodavaca Federacije BiH Adnanom Smailbegovićem, predsjednikom Udruženja i Mladenom

Pandurevićem, direktorom o inicijativi Udruženja poslodavaca Federacije BiH za imjenom Poslovnika o radu Doma naroda. Istu inicijativu poslodavci su uputili i Vladi Federacije BiH kao i Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH. Cilj joj je omogućiti poslodavcima aktivnije uključivanje u zakonodavni kao i proces donošenja drugih akata čija primjena se odnosi na uvjete i način poslovanja te poslovno okruženje.

Prilikom sastanka s čelnicima Udruženja poslodavaca Federacije BiH predsjedavajuća Bradara ponovila je svoje ranije stavove o potrebi kontinuiranog dijaloga i mogućnosti iznošenja mišljenja i stavova svih zainteresiranih strana u zakonodavnom i procesu donošenja odluka, a čiji je konačan cilj doći do što kvalitetnijeg rješenja. Uključivanje u proces donošenja zakona i odluka od samog početka praksa je zemalja članica Europske unije kao i okruženja, stav je poslodavaca koji ovaku praksu žele ugraditi i u sistem donošenja zakona i odluka u Federaciji BiH, od izvršne do zakonodavne vlasti.

Put do sistemskog rješenja vide u promjenama Poslovnika o radu Vlade te oba doma Parlamenta Federacije BiH.

Na nedavno upućenu inicijativu Udruženja poslodavaca Federacije BiH reagirala je Lidija Bradara, predsjedavajuća Doma naroda Parlamenta Federacije BiH te sastankom s čelnicima Udruženja otvorila dijalog o mogućnostima promjena koje će poslodavcima osigurati aktivno sudjelovanje u donošenju zakona i odluka što bi u konačnici, mišljenja su sudionici sastanka, ubrzalo ekonomske reforme te osiguralo povoljnije poslovno okruženje.

Bradara je napomenula da se ove izmjene moraju izvršiti i na Poslovniku Zastupničkog doma Parlamenta FBiH.

Pokrenuti pregovori za zaključivanje Kolektivnog ugovora za djelatnost finansija za teritoriju FBiH

U Sarajevu je 23. maja 2018. godine održan prvi sastanak pregovaračkih timova Grupacije poslodavaca iz oblasti finansijskog poslovanja pri Udruženju poslodavaca FBiH i Sindikata radnika finansijskih organizacija FBiH.

Polazna osnova za pregovore je bio Kolektivni ugovor koji je Grupacija poslodavaca iz oblasti finansijskog poslovanja pri UPFBiH pripremila i uputila Sindikatu. Pregovarački timovi su na sastanku usaglasili većinu odredabi koje su prihvatljive za obje ugovorne strane. Međutim, dva pitanja su ostala sporna o kojima nisu postigli dogovor.

Sporna pitanja će pregovarački timovi nakon što se konsultuju sa svojim bazama pokušati usaglasiti na narednom sastanku koji se očekuje u prvoj polovini juna 2018. godine.

Uvesti taksu na izvoz trupaca i drugu drvene građe

direktor kompanije Indise by Ećo Suad Ećo i direktor Jadire Ramiz Grapkić.

Drvoprerađivač se već godinama susreću s problemom izvoza sirovine i rezane građe. Prioritet Bosne i Hercegovine bi trebao biti izvoz finalnih proizvoda. Stoga privrednici apeluju na vlast da hitno zabrani izvoz trupaca i uvede taksu za izvoz drugih drvnih sortimenata. Orientacijom na izvoz isključivo finalnih proizvoda ne samo da bi se ograničio izvoz sirovina, već bi se povećao i broj zaposlenih u tom sektoru. Udruženje poslodavaca FBiH će pripremiti i uputiti Vijeću ministara BiH prijedlog odluke kojom će se tražiti zabrana izvoza trupaca i uvođenje taksi za izvoz druge drvne građe. Ukoliko nije moguće potpuno zabraniti izvoz trupaca, alternativa ove odluke je uvođenje takse i na izvoz trupaca i na izvoz druge drvne građe.

Potrebno je drvnu industriju proglašiti strateškom granom privrede BiH, obzirom da ima vlastitu sirovisnsku osnovu, dugogodišnju tradiciju i izraziti deficit, te, obzirom da je vlast još jednom pokazala nemar prema izvoznicima i ukinula im oslobođanje plaćanja poreza na dobit, sagledati mogućnosti poticaja na drugi način.

U prostorijama UPFBiH 25. maja 2018. godine održan je sastanak u vezi problema sa kojima se drvoprerađivači susreću. Sastanku su prisustvovali predsjednik i direktor Udruženja Adnan Smailbegović i Mladen Pandurević, kao i direktor MS&Woodsa Muhamed Pilav,

UPFBiH i EBRD o formiranju Investicionog vijeća

Savjetnik iz Inicijative za investicijsku klimu i upravljanje EBRD-a Franklin Steves u sklopu posjete Sarajevu, tražio je sastanak sa rukovodstvom Udruženja poslodavaca FBiH. Sastanak je održan 22. maja 2018. godine, a prisustvovali su predsjednik i direktor Udruženja Adnan Smailbegović i Mladen Pandurević.

Steves je informisao rukovodstvo UPFBiH o tome da EBRD treba poduzeti određene aktivnosti na pružanju podrške organima vlasti u BiH u formiranju Investicionog vijeća, platforme za dijalog javnog i privatnog sektora, i traženju donatorskih sredstava za finansiranje Sekretarijata Investicionog vijeća. EBRD bi aktivno učestvovalo u radu Investicionog vijeća, pružalo podršku i nadgledalo funkcioniranje Sekretarijata. Također, Steves je upoznao prisutne o inicijativi za umrežavanja kompanija na regionalnom nivou. Direktor UPFBiH Mladen Pandurević u razgovoru sa Stevesom upozorio je na moguće probleme prilikom uspostavljanja pomenutog vijeća.

Rukovodstvo PFBiH je podržalo inicijative, te insistiralo da UPFBiH bude uključeno u faze planiranja i realizaciju ideja kao i da predstavnici Udruženja budu u sastavu Investicionog vijeća. Informacije i materijali o procesu formiranja Investicionog vijeća bit će dostavljani Udruženju poslodavaca FBiH na vrijeme, zaključeno je.

Zapošljavanje studenata sa invaliditetom kroz Projekat „Trans2Work“

Direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević održao je 22. maja 2018. godine sastanak sa predstavnicima agencije Profil Management Consulting, Univerziteta u Sarajevu i Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom FBiH. Sastanku je prisustvovao i pomoćnik direktora UPFBiH Zlatan Dedić.

Direktorica Profil
Management Consultinga
Biljana Kokeza upoznala
je prisutne o projektu
„Trans2Work“, u sklopu
Erasmus+ programa.
Projekat provodi
konzorcijum od 23
partnera iz EU, Bosne i

Hercegovine, Srbije i Crne Gore, a obzirom da se Profil Management Consulting bavi zapošljavanjem visoko obrazovanih osoba, u ovom projektu sudjeluju kao partneri. Projekat osnažuje studente sa invaliditetom u traženju posla nakon završetka fakulteta i daje im mogućnost obavljanja stručne prakse kod poslodavaca, a Profil Management Consultingu radi pripremu i odabir poslodavaca iz javnog, privatnog i NGO sektora.

Direktor Pandurević istakao je da je Udruženje upoznalo svoj članstvo, kao socijalno odgovorne poslodavce, o Projektu te da će se u budućnosti aktivno uključiti u provedu istog. Istaknuto je da se u Projekat trebaju uključiti i druge vladine i nevladine institucije.

Sastanak predstavnika Udruženja poslodavaca FBiH i Privredne komore FBiH

U prostorijama Privredne/gospodarske komore FBiH 16. maja 2018. godine održan je sastanak predsjednika Privredne komore Federacije BiH, Mirsada Jašarspahića i saradnika, sa predsjednikom Udruženja poslodavaca Federacije BiH Adnanom Smailbegovićem i direktorom Udruženja poslodavaca Federacije BiH Mladenom Pandurevićem.

Na sastanku se razgovaralo o najznačajnijim privrednim temama kao i zajedničkim aktivnostima koje su vođene prethodnih nekoliko mjeseci.

Kada je u pitanju donošenje novih Zakona o doprinosima FBiH i Zakona o porezu na dohodak FBiH, dogovoren je dalji zajednički angažman u cilju donošenja zakonskih rješenja

koja će biti podrška privlačenju novih investicija i razvoja privrede.

Također, govorilo se i o statusu inicijativa i prijedloga koji su dostavljeni nadležnim institucijama od stane P/G K FBiH i UPFBiH. U cilju poboljšanja ambijenta i podrške razvoju privrede razgovarano je i o zajedničkim aktivnostima koje će se i u narednom periodu voditi prema nadležnoj, zakonodavnoj i izvršnoj vlasti.

Upravi za indirektno oporezivanja upućena Inicijativa za donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u

Udruženje poslodavaca FBiH uputilo je direktoru i članovima Upravnog odbora Inicijativu za donošenje Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u.

Naime, prema odredbama važećeg Pravilnika, strani prevoznici prilikom prevoza putnika preko teritorije BiH ne plaćaju PDV-a. Posljedice neplaćanja PDV-a od stranih prevoznika ogledaju se u velikim gubicima u budžetu, smanjenju konkurentnosti domaćih prevoznika, te su domaći prevoznici diskriminirani u odnosu na strane.

Inicijativom Udruženja poslodavaca FBiH predložene su izmjene Pravilnika u kojima će se:

- Uvesti obaveza plaćanja PDV-a stranim prevoznicima za usluge prevoza putnika
- Domaćim i stranim prevoznicima PDV obračunavati na isti način
- Način obračuna PDV-a uskladiti sa trenutnim načinom obračuna u državama okruženja i državama Evropske unije.

Nadalje, zbog člana 94. i 95. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u nemoguće je uspostaviti princip uzajmnosti povrata PDV-a, odnosno zaključivanje bileteralnih sporazuma sa drugim državama, prije svega sa Hrvatskom i Slovenijom, ali i sa državama poput Švajcarske, Italije, Slovačke, Češke i Mađarske.

Imajući u vidu da važeće odredbe onemogućavaju potpisivanje navedenih sporazuma, smatramo da je u interesu cjelokupne društvene zajednice da se što prije pristupi izmjenama navedenih odredbi. Inicijativu možete pročitati [OVDJE](#).

Skupština Grupacije poslodavaca ZE-DO kantona pri UPFBiH krajem juna 2018. godine

Direktor i predsjednik Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević i Adnan Smailbegović, održali su 10. maja 2018. godine u Tešnju sastanak sa predsjednicima općinskih udruženja poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona. Sastanku su prisustvovali predstavnici Grupacije poslodavaca ZE-DO pri UPFBiH, Udruge poduzetnika i poslodavaca Žepče, Udruženja poslodavaca Grada Zenice, Udruženja poslodavaca općine Kaknja i Udruženja privrednika „Biznis-Tešanj“ Jelah - Tešanj.

Razgovarano je o pripremama za održavanje Skupštine Grupacije poslodavaca ZE-DO kantona pri UPFBiH. Skupština će se održati krajem juna 2018. godine, a predsjednici općinskih udruženja, u skladu sa kriterijima, predložit će svoje kandidate za izbor predsjednika i zamjenika Skupštine, kao i za izbor predsjednika Upravnog odbora i dva potpredsjednika. Na Skupštini će biti izabrani i članovi Upravnog odbora.

ESV TK: Preporuka za povećanje minimalne plaće u realnom sektoru

Preporučuje se poslodavcima da, u skladu sa finansijskim mogućnostima, sagledaju mogućnosti i način da se minimalne plaće zaposlenika u realnom sektoru podignu na viši nivo, savjetodavni je zaključak sa sjednice Ekonomsko - socijalnog vijeća Tuzlanskog kantona.

Naime, između ostalih tačaka o kojima se raspravljalo Ekonomsko - socijalno vijeće, tripartetno partnersko tijelo kojeg čine predstavnici poslodavaca, sindikata i Vlade,

Drugi edukacijski seminar „Saradnja kompanija i srednjih strukovnih škola u dualnom obrazovanju“

Udruženje poslodavaca Federacije BiH, zajedno sa partnerima, realizuje projekat Međunarodne organizacije rada (ILO) „Promocija dualnog obrazovanja na osnovu pilot projekta i edukacije“. Cilj projekta je podizanje kapaciteta institucija i kompanija za zakonsko regulisanje, provođenje i promociju dualnog obrazovanja.

Kao jedna od glavnih aktivnosti jest i organizacija tri edukaciona seminara za interesne grupe kroz projekat. Prvi seminar održan je 24. aprila, a drugi pod nazivom „Saradnja kompanija i srednjih strukovnih škola u dualnom obrazovanju“ 15. maja 2018. godine.

Učesnici su razmijenili iskustva u vezi planova praktične nastave u kompanijama i nastavnih planova i programa u školama. Identifikovano je niz modaliteta na koji način bi se mogla razvijati saradnja između škole i poslodavaca. Izuzev predstavnika škola i kompanija, svoje učešće uzeli su i predstavnici Ministarstva obrazovanja, nauke i sporta KS i Njemačko društvo za međunarodnu saradnju GIZ. Učesnici su imali priliku i čuti izlaganje Georga Burggera, CIM ekperta za srednje strukovno obrazovanje koji je govorio o praksi i saradnji škola i kompanija kroz dualno obrazovanje.

razmatrana je problematika u vezi sa minimalnim plaćama u realnom sektoru u Tuzlanskom kantonu.

„Mi nismo tijelo koje ima mogućnost da nekome nešto naloži i da to bude obaveza. Ipak, obzirom da u ovom tijelu sjede i predstavnici poslodavaca i radnika, složili smo se da standard i status radnika ne prati u dovoljnoj mjeri rast cijena osnovnih životnih namirnica, odnosno cijenu življenja uopšte, te smo u skladu s tim donijeli preporuku da svi poslodavci sagledaju svoje mogućnosti i u skladu s njima povećaju prije svega, najniža primanja radnika, te na taj način poprave njihov status i društveni standard“, rekao je predsjednik Vijeća i ministar finansija Tuzlanskog kantona Miralem Nuhanović, dodajući da je to i u duhu socijalne politike koju, u okvirima svojih nadležnosti provodi Kantonalna vlada.

Treći Balkan Compliance & Ethics Forum

U organizaciji West-East Forum for Ethics and Compliance i Američke trgovačke komore u BiH 24. maja 2018. godine je u hotelu Holiday u Sarajevu održan Balkan Compliance & Ethics Forum na kojem je razmatran značaj sprovedbe međunarodnih standarda poslovanja u BiH i zemljama regionala.

Kompanije učesnice Forum-a imale su mogućnost stići znanje o međunarodnim standardima, što je bitno zbog sve češćeg izricanja sankcija od Svjetske banke, Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i ostalih finansijskih institucija.

Predsjednik WEFEC-a Bojan Bajić je pojasnio da ovaj forum primarno posjećuju kompanije koje imaju standarde poslovnog integriteta u svojoj poslovnoj praksi, što znači da posjeduju mehanizme i posvećenost kako ne bi bile uključene u zabranjene

poslovne prakse kao što su korupcija, prevara, narušavanje konkurenčkih pravila, prinuda i opstrukcija.

"Na tome se zasniva standard poslovnog kvaliteta i mi godinama radimo s kompanijama koje posluju na taj način", istakao je.

Napomenuo je da je novina od ove godine to da EBRD i Svjetska banka izriču sankcije bh. kompanijama koje ne poštuju međunarodna pravila.

Neka kompanija možda neće imati nikakav sudski proces koji se vodi protiv nje, kaže Bajić, ali može imati sankciju koju je uvela Svjetska banka, što znači da naredne četiri godine neće moći izlaziti na bilo koji tender u BiH gdje postoji pet posto sredstava te banke.

"Bh. privrednici se trebaju prilagoditi toj realnosti", naglasio je Bajić koji smatra da polako dolazi kraj poslovnim praksama prisutnim na zapadnom Balkanu, i to ne zbog nečije poslovne etike, već isključivo zbog sankcija i pritiska međunarodnih instanci.

Također je napomenuo da BiH još uvijek nije članica Evropske unije (EU) te da taj proces teče sporo, ali da će se desiti da će se privreda, koja se već veže sa EU, morati prilagoditi međunarodnim standardima jer se bez toga neće moći poslovati.

Naveo je i jedan od zaključaka sa održanih panela, a to je da će se kompanije koje posluju po standardima poslovnog integriteta morati okupiti u određene organizacije da bi se jasno diferenciralo koje kompanije poštuju transparentnost poslovanja i izbjegavaju zabranjene poslovne prakse, a koje ne. Na forumu je, između ostalog, ukazano na to da zbog neusklađenosti inostrane kompanije izbjegavaju saradnju sa domaćim privrednim subjektima te da korporativna usklađenost s međunarodno usvojenim pravilima bh. kompanijama donosi konkurenčku prednost u poslovanju.

Panel Udruženja poslodavaca FBiH „Pokrenimo privredu zajedno“ na Finansijsko-poslovnom samitu

Udruženje poslodavaca FBiH održalo je panel diskusiju pod nazivom „Pokrenimo privredu zajedno—kako finansijske institucije trebaju podržati poslovanje, iskustva privrednika u BiH“ u okviru prvog Finansijsko-poslovnog samita koji je 15. maja 2018. godine održan u Sarajevu. Učesnici panela su bili Mladen Pandurević, direktor UPFBiH, Eldin Hadžiselimović,

direktor ASA Grupe i član UO UPFBiH, Safudin Čengić, direktor Centrotransa i član UO UPFBiH, Zijada Mešanović-Jasenčić, izvršna direktorica za finansije Studen Group SEE.

Panelisti su se usaglasili da u aktuelnoj situaciji, bez obzira na sva ograničenja currency boarda, principa na kojemu posluje Centralna banka BiH, taj princip treba očuvati. Bez obzira na činjenicu da bi postojanje kontrolirane inflacije do određenog dijela koristilo bh. privredi, naročito izvoznicima, naglašeno je da taj princip u ovome trenutku nema alternativu.

„Monetarni sistem je jedna od rijetkih stabilnih stvari u našoj zemlji i bez obzira na njegova ograničenja, kojega smo naročito svjesni mi u privredi, definitivno ga za sada

ne treba mijenjati", naglasio je Čengić.

U ovome trenuku zbog principa currency boarda komercijalne banke drže obavezne, previsoke rezerve kod Centralne banke BiH, kao i višak sredstava koji služi kao pokriće za emisiju novca, a čiji dio bi se mogao plasirati u razvojne projekte i to putem izdavanja državnih obveznica.

„CBBiH bi mogla i trebala izdati državne obveznice, ali samo i isključivo s ciljem razvoja, ulaganja u infrastrukturne i energetske projekte. A ne za krpljenje budžetskih deficitata kao što je za sada slučaj", naglasio je Pandurević.

Panelisti su govorili i o uvjetima za kreditiranje koje privredi u FBiH daje Razvojna banka FBiH te da li privrednici od ovako koncipirane Razvojne banke imaju koristi.

„Procedure za dobijanje sredstava Razvojne banke su jako komplikirane, mnogo komplikiranije nego u komercijalnim bankama", istaknula je Mešanović-Jasenčić.

Zajednički zaključak učesnika jeste da Razvojna banka treba privredi FBiH, ali nikako kao profitna institucija nego kao institucija koja će, osim ulaganja u infrastrukturu, socijalne i ekološke projekte, imati i neku vrstu risk fonda namijenjenog privredi, kao i dio sredstava namijenjenih za start up preduzeća.

Sredstva koja BiH dobije od MMF-a jesu jeftinija za državu, ali za privredu i građane koji vraćaju kredite MMF-a to je izuzetno skup novac. Realni sektor, također, treba naći adekvatne sistemske načine plasiranja vlastitih zahtjeva i vlastitih interesa prema donositeljima odluka, kako domaćim, tako i inostranim. Zajednička saradnja realnog i bankarskog sektora i uzajamna saradnja na realizaciji ciljeva koji u konačnici trebaju unaprijediti razvoj kako banaka i njihove ponude na tržištu, tako i privrede i društva u cjelini.

Direktor i predsjednik UPFBiH na sajmu privrede Tešanj

Međunarodni sajam privrede Tešanj 2018. je otvoren 10. maja 2018. godine. Sajam je okupio 200 izlagača, a prostire se na 5.000 kvadrata zatvorenog i 10.000 kvadrata otvorenog prostora.

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH Denis Zvizdić, ambasador Italije u BiH Nicola Minasi i predsjednik Udruženja privrednika Biznis-centar Jelah-Tešanj Senad Brka sveča otvorili su 14. Sajam privrede Tešanj 2018. Kako je istakao Zvizdić, rekordan broj izlagača ove godine dokazuje da su organizatori Sajma postigli svoj cilj, a to je da je Sajam u Tešnju postao prepoznatljiv i prestižan.

- Unapređenje bh. ekonomije jedan je od najvažnijih ciljeva svih nivoa vlasti u BiH, a fokus Vijeća ministara u proteklom periodu bio je na promociji naše privrede, jačanju finansijske discipline, boljoj strukturi javnih rashoda, poboljšanju poslovnog ambijenta i većoj konkurentnosti, što je rezultiralo poboljšanjem ključnih ekonomskih parametara, kazao je Zvizdić.

Posjetioce su pozdravili i predstavnici Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević i Adanan Smailbegović i predstavnici Udruženja privrednika iz Tešnja. Rukovodioci UPFBiH posjetili su štandove sajma i razgovarali sa predsjedavajućim Vijeća ministara BiH Denisom Zvizdićem, ministrima Vlade FBiH i ostalim zvaničnicima.

Održana III sjednica UO Udruženja poslodavaca KS

Sjednica Upravnog odbora Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo održana je 22. maja 2018. godine. Izuzev članova UO, sjednicu su prisustvovali i ministrica za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS Amela Dautbegović, direktor maloprodaje Klas

d.d., predsjednik i potpredsjednica Skupštine UPKS Nijaz Skenderagić i Amela Hrbat.

Nakon usvajanja zapisnika sa prethodne sjednice, prisutni su raspravljali o Nacrtu zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti KS. Predsjednik UO Safudin Čengić istakao je da se ovakvim zakonom pravi jaz između realnog i javnog sektora, te da je UPKS pripremilo amandmane na ovaj zakon. Amandmani će biti upućen Ministarstvu pravde i uprave KS, a zahtjevat će se i da se određena prava navedena u Nacrtu regulišu kolektivnim ili granskim kolektivnim ugovorom, kada se steknu uslovi u samom Kantonu Sarajevo.

Nadalje, Čengić je prisutne izvestio o Nacrtu zakona o lokalnoj samoupravi, te je članovim UO naloženo da svoje sugestije na Zakon dostave Stručnoj službi UPKS u roku

od deset dana. Nakon dostavljanja primjedbi, iste će biti upućene nadželnom ministarstvu.

Čengić je također prisutnima predočio Prijedlog izmjene Zakona o cestovnom prevozu u FBiH koju je sačinilo Udruženje poslodavaca FBiH. Članovi su podržali inicijativu.

Nakon ovih tačaka, članovi su razmatrali Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o privremenom korištenju javnih površina Općine Centar. O ovoj tački članove je izvjestio direktor UPKS Zlatan Dedić. Osnovni problem odnosi se na dio kojim

se utvrđuje iznos naknada za postavljanje kioska i naknada za postavljanje rashladnih uređaja uz trafiku/kiosk. Potrebno je pripremiti detaljnu i istražiti kako je ovo pitanje riješeno u BiH, zemljama regiona i Europi. Nakon pripreme analize potrebno je o ovoj temi raspravljati na Ekonomsko-socijalnom vijeću KS.

Nadalje, Dedić je informisao članove o podnesenoj inicijativi za donošenje Zakona o izmjenama Zakona o komunalnim djelatnostima i održanom sastanku sa ministrom komunalne privrede i infrastrukture, a u vezi sa cjenovnikom usluga odvoza otpada. Potrebno je da članovi naše delegacije koja već duže vrijeme pregovara sa Ministarstvom po pitanju donošenje Zakona o izmjenama Zakona o komunalnim djelatnostima nastave u svojim nastojanjima i ciljevima, te da insistiraju na promjeni

spornog Cjenovnika.

U nastavku sjednice, članovi UO su jednoglasno podržali inicijativu i amandmane Udruženja poslodavaca FBiH na Prednacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba u FBiH, te podržali izmjenu Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni zakona o PDV-u.

Pod tekućim pitanjima, imenovan je Miralem Šabović za člana Tima za monitoring i evaluaciju pojedinačnih podsticajnih mjera, te je prihvaćen prijedlog Udruženja poslodavaca FBiH za organizaciju okruglog stola na temu „Zakon o dualnom obrazovanju KS“.

Knjiga grafičkih standarada UPFBiH

Direktor Udruženja poslodavaca FBiH potpisao je 25. maja 2018. godine Ugovor o saradnji sa DL Trgovinom za projekat „Moj proizvod. U ime Dnevnog lista i direktorice Mirjane Rašći, ugovor je potpisala novinarka Selma Dandić.

Ovo je treća godina realizacije projekta „Moj proizvod“ koji je pokrenut kako bi se šira javnost upoznala s preduzećima koja svojim radom i djelovanjem zauzimaju istaknuto mjesto u

stvaranju sigurnog i stabilnog privrednog okruženja te uz svoj ogromni rad i zalaganje pridonose napretku u Bosni i Hercegovini.

Takođe, ovaj projekat ima za cilj promociju i jačanje bh. kompanija, te stvaranja pozitivnog mišljenja građana o privredi naše zemlje.

S tim u vezi, projektom je predviđena kontinuirana kampanja u dnevnim novinama „Dnevni list“ i to kroz sedmične objave i promociju kompanija pozitvno djeluju u Bosni i Hercegovini, ne samo u pogledu privrednih rezultata, već kroz zapošljavanje, kroz saradnju s drugim kompanijama, kao i društveno odgovorni angažman.

Predstavljen biografski leksikon „Ko je ko u BiH 2018-2022“

Glavni i odgovorni urednik Planjax komerca Bajruzin Hajro Planjac posjetio je 08. maja 2018. godine Udruženje poslodavaca FBiH gdje je razgovarao sa direktorom Udruženja i članonom Izdavačkog savjeta „Ko je ko u BiH“ Mladenom Pandurevićem.

Planjac je tom prilikom predstavio novi biografski leksikon „Ko je ko u BiH 2018 - 2022“. Riječ je o knjizi u kojoj su zastupljene najkreativnije ličnosti iz Bosne i Hercegovine iz raznih oblasti kao što su nauka, obrazovanje, kultura, umjetnost, ekonomija, privreda, politika, religija, mediji, muzika, sport itd. U knjizi je

zastupljen i veliki broj priznatih bh. privrednika, odnosno članica Udruženja poslodavaca FBiH.

Inače, u Redakciji i Izdavačkom savjetu ove publikacije su istaknuti enciklopedisti, leksikografi, profesori, doktori, akademici, pisci, novinari, diplomate i poduzetnic, a leksikon predstavlja svojevrsnu ličnu kartu Bosne i Hercegovine.

Također, Planjac je predstavio i ediciju „Historija Bosne i Hercegovine 1778 – 1878“ prof. dr. Galiba Šljive. Edicija je napisana u kompletu od dvanaest knjiga na skoro osam hiljada stranica, a predstavlja najznačajnije, najvrijednije i najobimnije djelo o tom periodu historije Bosne i Hercegovine nastalom nakon tridesetogodišnjeg istraživanja.

Knjiga grafičkih standara UPFBiH

S ciljem harmonizacije i poboljšanja vizeulnog identiteta, koristeći se jedinstvenim pristupom kod raznih oblika vizualnih manifestacija, kreirana je knjiga grafičkih standarda Udruženja poslodavaca FBiH.

Knjiga sadrži standardne smjernice koje je potrebno uvažavati prilikom uporabe primarnih i sekundarnih grafičkih elemenata. Smjernice osiguravaju konzistentnu vizualnu komunikaciju prema javnosti, dosljednost u estetskom izričaju i praćenju vizualnog identiteta na svim vrstama aplikacija.

Knjiga grafičkih standarda Udruženja poslodavaca FBiH je priručnik za tačnu primjenu vizuelnog identiteta na svim sredstvima komunikacije. Knjiga sadrži definiciju logotipa, njegov opis i osnovne verzije, kao i moguća rješenja situacija korištenja logotipa i njegovo ispravno korištenje, sistem boja, osnovna komunikacijska sredstva (vizit karte, memorandum, koverte...) i promotivne materijale.

UDRUŽENJE POSLODAVACA

UDRUŽENJE POSLODAVACA FBiH

MULA MUSTAFE BAŠESKIJE 12/3, 71 000 SARAJEVO

TEL: 00 387 264 830

FAX: 00 387 33 552 461

MAIL: info@upfbih.ba

WEB: www.upfbih.ba